

Василь Мельниченко (м. Черкаси),
кандидат історичних наук, професор,
заслужений працівник культури України,
професор кафедри археології та спеціальних
історичних дисциплін Черкаського
національного університету імені
Богдана Хмельницького
E-mail: krz_crk@ukr.net

Палітра патріотично-просвітницьких заходів Черкаського обласного краєзнавчого музею

Впродовж багатьох років одним із напрямків практичної роботи Черкаської обласної організації Національної спілки краєзнавців України є співпраця з музеями і, передусім, з обласним краєзнавчим музеєм – лауреатом премії імені Дмитра Яворницького Національної спілки краєзнавців України.

Очолований членом правління обласної організації НСКУ Іриною Собко колектив музею з початком російсько-української війни перебудував свою роботу на умови воєнного часу. У перші ж дні війни головний краєзнавчий музей області почав допомагати вимушеним переселенцям із зони бойових дій, які знайшли притулок на Черкащині, інтегруватися у нове середовище й пізнати історію, культуру і традиції Шевченкового краю. Для них започатковані тематичні екскурсії містом, ознайомлення з експозицією музею, майстер-класи тощо.

Палітра патріотично-просвітницьких заходів музею з початку війни надзвичайно насичена і різноманітна. Зокрема, схвально сприйняті громадськістю та гостями Черкас виставки «Лютий. Війна. Тримаємо стрій» та виставка дитячих

робіт і виробів «Усе має, все зветься Україна», акція до Дня волонтера «Зігрій теплом солдата», майстер-клас «Патріотичні прикраси у техніці макраме», благодійний концерт «Сміються, плачуть солов'ї».

Без перебільшення найоригінальнішим краєзнавчим проектом воєнного часу стала виставка-аукціон «Малюємо Перемогу... Сила рушничового дерева життя», що відбулася на початку 2023 року в обласному краєзнавчому музеї. Її метою був збір коштів для потреб Збройних Сил України та популяризація українських народних звичаїв і традицій.

В основу проекту покладено ідею, що народилася десять років тому, коли йшла підготовка до 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка та 60-річчя утворення Черкаської області. Тоді вишивальниці з кожного із 20 тодішніх районів

вишили рушники з автентичними орнаментами своєї місцевості, які відбивали самотність і неповторність кожного куточка Черкащини.

Споконвіку такі орнаменти вишивали на святкових рушниках. Нині ж, взявши за основу народну традицію, їх зобразили на предметах, що принесли на нашу землю війну та смерть – на тубусах (контейнерах) для танкових снарядів. Завідувачка відділу етнографії музею, член НСКУ Вікторія Наумчук зазначила, що «ідея полягає у тому, щоб на предметах, які були створені для знищення усього живого, зобразити споконвічне, життєдайне Дерево життя. А військові артефакти перетворити на предмети культурного фронту. Ми зараз усі разом малюємо Перемогу – силу рушникового Дерева Життя. Рушник – вже не просто предмет побуту і обрядовості українців. Нині він трансформується у щось більше. Він несе у собі заклик до захисту нашої ідентичності та до Перемоги».

Принагідно слід зазначити, що колектив музею тримає стрій не тільки на культурному фронті, а й на бойових позиціях. У лавах Зброй-

них Сил України з перших днів війни боронить Україну науковий співробітник музею Олесь Маланіч. За успішне виконання бойових завдань його нагороджено відзнакою Головнокомандувача Збройних Сил України знаком «Срібний хрест».

У день відкриття виставки-аукціону «Малюємо Перемогу... Сила рушникового дерева життя» у приміщенні краєзнавчого музею зібралася неймовірна кількість небайдужих людей, яких об'єднала одна мета – Перемога. Виставка у Черкасах засвідчила потужний культурний фронт і бажання наблизити Перемогу. Цей захід, як і інші ініційовані краєзнавцями Черкащини заходи, символізує перемогу світла над темрявою, життя над смертю, незламність українського народу та його ідентичність.

Після презентації проекту «Малюємо Перемогу... Сила рушникового Дерева життя» артефакти передані громадським організаціям для реалізації їх на аукціонах. Виручені кошти надійдуть у фонд підтримки Збройних Сил України.

